

Zondag 21 januari 2024
derde na Epifanie

Gesprek met de kinderen; daarna mogen ze het licht meenemen en naar de kinderdienst gaan.

Mees zit heel stilletjes bij het water. Kijkt voor zich uit.
Ze beweegt niet.

Daar komt Merel aanhollen. 'Mees, ga je mee naar Mier?'
'Ssssst!' zegt Mees. 'Luister!'
Merel staat stil. En luistert. Hij gaat stilletjes naast Mees bij het water zitten.

Daar komt Musky aanlopen. 'Merel en Mees, hebben jullie Musky gezien?'
'Ssssst!' zegt Mees. 'Luister!'
Musky staat stil. En luistert. Hij gaat stilletjes naast Mees en Merel bij het water zitten.

Dan komt Mier aanhollen. 'Hé jullie daar, het gaat zo regenen!'
'Ssssst!' zegt Mees. 'Luister!'
Mier staat stil. En luistert. Ze gaat stilletjes naast Mees en Merel en Musky bij het water zitten.

Daar is Mol. Hobbelen komt hij dichterbij. 'Zeg, wat is dit voor een bijeenkomst?' vraagt hij nieuwsgierig.
'Ssssst!' zegt Mees. 'Luister!'
Mol staat stil. En luistert. Hij gaat stilletjes naast Mees en Merel en Musky en Mier bij het water zitten.

Dan komt Muis langs. 'Hebben jullie nog boodschappen nodig? Ik ben op weg naar de winkel,' zegt hij.
'Ssssst!' zegt Mees. 'Luister!'
Muis staat stil. En luistert. Hij gaat stilletjes naast Mees en Merel en Musky en Mier en Mol bij het water zitten.

Het is heel stil. Alle vijf zitten ze langs het water. En ze luisteren.

Na een tijdje zegt Musky: 'Ik hoor eigenlijk niks. Nou ja, behalve de gewone dingen. De golfjes van het water. Het ruisen van de wind in de bomen.'
'Ja,' broemt Mol, 'waar luisteren we hier nou eigenlijk naar?'
'Hoor jij iets wat wij niet horen, Mees?' vraagt Merel.
Mees kijkt hen stralend aan.
'Ik hoor ook alleen de golfjes van het water. En het ruisen van de wind in de bomen.
Maar is dat niet prachtig...!'

Muis kijkt naar Mees of hij gek is geworden. Mier wijst op haar voorhoofd.

Maar Musky begrijpt het. Dromerig zegt hij: 'Je hebt gelijk, Mees. Dat is prachtig.
Als je het maar wilt horen...'

Lezing uit het eerste testament: 1 Samuël 3, 1-10

*Lied: 'Waarom moest ik uw stem verstaan?': **lied 941, 1+2+3***

Evangelielezing: Marcus 1, 14-20

*Lied: 'Daar komt een man uit Nazaret': **lied 533**
1 en 6 allen, 2 en 4 vrouwen, 3 en 5 mannen, refrein
steeds allen*

Overweging

ZWO.

Weet iedereen wat die afkorting betekent?
Afgelopen donderdag hadden we het erover. In de vergadering van de kerkenraad – een erg gezellige vergadering weer. Misschien wel omdat we met zo'n leuke betrokken groep mensen zijn, of misschien omdat we maar een keer of zes per jaar vergaderen – dat allemaal houdt het plezier erin.
Gerwin Duine en Annika van Oosterom van de ZWO waren te gast.

ZWO. Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking. Ik herinner me nog de tijd dat dit een hippe naam was. De jaren '80 van de vorige eeuw. Tot die tijd was het alleen 'zending'. We hadden daar zelfs speciale spaarpotjes voor. Zending, dat stond voor verkondiging van het evangelie aan mensen die er nog niets van wisten.

Maar dat kon niet meer, vonden we vijftig jaar geleden. Want het gaat immers niet om het verkondigen van onze waarheid en daar mensen van overtuigen. Aanmatigend vonden we dat – en vinden we dat nog steeds. Alsof wij het allemaal zo goed weten, alsof we door God zijn gezegend met een directe telefoonverbinding. Alsof God zich niet op heel veel manieren laat kennen – niet alleen via ons, en niet alleen via de bijbel zoals die door ons wordt uitgelegd. Nee, ontmoeting – dát was belangrijk. Contact waarin je elkaar van weerszijden respecteert. Waarin je elkaar verrijkt. En waarin je van elkaar kunt leren.

In de kerkenraad bleek dat het begrip zending nog altijd iets ongemakkelijks heeft.
Werelddiaconaat, dat is omzien naar wie op deze wereld minder heeft dan wij.
En ontwikkelingssamenwerking, dat is samen werken aan betere kansen voor alle mensen.

Daar kunnen we ons in vinden. Maar zending...?

“Kom, volg Mij! Ik zal van jullie vissers van mensen maken,” zegt Jezus.

En is dat nou niet precies waar we moeite mee hebben? Riekt dit niet verdacht naar zieltjes winnen?

Het heeft zelfs iets minachtends. Zoals die vissers eerst vissen vingen, moeten ze nu mensen gaan vangen. Netten vol het liefst. Je gaat vanzelf denken aan de kersteningspraktijken van Karel de Grote in de Middeleeuwen.

Zo is deze tekst misbruikt. En wat gebeurt er dan? Dan wordt de klemtoon verkeerd gelegd.

Voor het gemak gaat men voorbij aan waar dit verhaal mee begon. Een oproep, aan iedereen: “De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en geloof dit goede nieuws.” Kom tot inkeer! Keer je om. Wie deze woorden aandachtig hoort en ter harte neemt, zal niet gauw kunnen denken: ik weet wel hoe het zit, ik hoor bij het ‘ware’ geloof. Die stelt zichzelf vragen: waar heb ik iets te herstellen? Wie heb ik iets te geven? Wat heb ik nagelaten te doen? Wat vraagt God van mij?

Wanneer je vanuit deze vragen luistert, wordt het anders. Misschien klinkt dan ook de klemtoon wel anders. En ligt die niet meer op: ‘Ik zal van jullie vissers van mensen maken!’ Maar meer op *luisteren*.

Luisteren naar binnen: wat betekent die roep: ‘kom tot inkeer’? Wat vraagt God van mij? Hoe kan ik tot inkeer komen?

En luisteren naar buiten: wie of wat roept mij?

Luisteren – ik herinner me nog dat we in de jaren ’80 al leerden dat dát de kern van zending is. Dat wie uitgezonden wordt naar welk ver land dan ook, niets bereikt als hij of zij niet wil luisteren. Ook de makers van het leesrooster zijn zich daarvan bewust. Niet voor niets lezen we over de roeping van Samuël.

Samuël hoort een stem. Een stem die zijn naam roept. Is het een stem vanbinnen? Een stem die van buiten naar hem toe komt?

Het maakt niet uit waar die stem vandaan komt. Hij is er. Waar het voor Samuël op aan komt, is te luisteren. En pas als hij goed luistert, begrijpt hij wat hij hoort.

Hier in ons midden gaat het ook zo.

Een wake-up call noemde Rudi het: de verhoging van de gasprij. Van €0,30 per kubieke meter in 2021 naar €3,00 in 2023. Een wake-up call, net als bij Samuël dus. We bleken ineens veel zuiniger te kunnen leven met z’n allen. Verwarming een paar graden lager. Korter douchen. Huis isoleren.

Gelukkig hebben we hier in de Eshofgemeente slagvaardige kerkrentmeesters. Ze stonden voor de keus: in enkele tientallen jaren de reserves opsouperen

door de hoge stookkosten – of in korte tijd veel geld uitgeven aan verduurzaming van het kerkgebouw. Het werd het laatste en de ontwikkelingen zijn nog altijd in volle gang. En gelukkig kán het allemaal. Dankzij ons allen, een gemeente die Kerkbalans serieus neemt en de vaste vrijwillige bijdrage op peil houdt. Dankzij alle vrijwilligers die daarvoor in deze weken langs de deuren gaan. Dankzij het college van kerkrentmeesters onder leiding van onder anderen Jan Stomphorst, Mart Geelhoed, Martie Doppenberg, Roel Burema en nu Frits Harmsen – dat jarenlang een zuinig beleid heeft gevoerd. Soms wel eens tot irritatie – maar op dit moment blijken de reserves hard nodig.

Over een paar weken komt de warmtepomp. De hoge ramen krijgen HR++-glas. Er komen zonnepanelen bij op het dak. En komende zomer komt er geïsoleerde vloerverwarming in de kerkzaal.

De stappen die gezet worden zorgen ervoor dat we straks energieneutraal zijn. Zelfvoorzienend zijn. Financiële afhankelijkheid waar we vorig jaar keihard tegenaan liepen, wordt afgebouwd.

Natuurlijk merken we het: dat zuinige stoken. De hal blijft onverwarmd. De kerkzaal is alleen voor mij behaaglijk (dankzij de mantel) en voor wie een trui aantrekt. Maar hé, zijn we een groene kerk of zijn we dat niet?

“De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en geloof dit goede nieuws.”

Jezus lijkt hier woorden van Jesaja te hernemen. “Blijf niet staan bij wat eertijds is gebeurd, laat het verleden nu rusten. Zie, ik ga iets nieuws verrichten, nu ontkiemt het – heb je het nog niet gemerkt?” (Jes 43,18-19) Ook daar een roep die ons bij de werkelijkheid wil bepalen. Jesaja en Jezus, beiden zeggen: doe je ogen open, luister, heb aandacht, let op!

Als we dus iets willen met zending, is dat in de eerste plaats: ontvangen. Sta open. Luister en kijk. Het is al begonnen, zie je het niet? Ook nu. Ook in deze tijd. Een tijd waarin we misschien vooral geneigd zijn te kijken naar wat niet goed gaat. Dat is immers wat het nieuws ons vertelt. En er zijn verschrikkelijke brandhaarden op deze wereld.

Maar waar Jezus op wijst, is iets anders. Iets wat we dichterbij huis misschien beter kunnen zien. Zoals in onze gemeente.

Ook hier hebben we misschien de neiging vooral te kijken naar wat minder is geworden: het aantal kinderen; het aantal betrokken jongeren; de animo om ambtsdrager te worden; het aantal betrokken gemeenteleden. En om daar wat aan te willen doen. Door mensen hiernaartoe te trekken, door te werven, door ‘zending’ te bedrijven op de manier zoals we dat dus eigenlijk niet willen.

Terwijl Jezus juist oproept tot inkeer – luister, naar binnen en naar buiten. En tot vertrouwen – geloof dit

goede nieuws.

Laten we dat doen: openstaan. Zien wat is. Welk goed nieuws er is om te geloven.

Als we dat doen, zien we André – 40 jaar lang als hoofdkoster toegewijd en betrokken. En Jac van Hoeijen, die zijn taak overneemt.

Dan zien we Hannah – die twaalf jaar lang met hart en ziel ouderling is geweest.

We zien ook Nel van Rietschoten, die graag een maatje naast zich zou willen, een ouderling met wie ze kan overleggen en plannen maken – en vertrouwen erop dat die er gaat komen.

En we zien hoeveel mooie dingen er gebeuren. Zoals de stiltedag. De TOP2000 dienst. Zoals de actie Kerkbalans waar weer veel mensen voor aan de slag zijn. Zoals dit kerkgebouw waar aandacht en zorg aan wordt besteed. Zoals het diaconale jongerenproject in Georgië.

Dan zien we het hart – en beseffen: ja, dat is eigenlijk de samenvatting. Daar gaat het om.

In zending. In werelddiaconaat. In ontwikkelingssamenwerking.

En in wat God van ons vraagt.

Muziek

Lied: 'Wil je opstaan en mij volgen?'

(t. John L. Bell en Graham Maule, vert. Gert Lubberts, m. Schotse volksmelodie, bew. John L. Bell; Lieder en gebeden uit Iona & Glasgow, 40)